

Minnesanteckningar från möte om Flernivåsamarbete för klimatanpassning

2022 02 02 08.00 – 09.00

Deltagare:

Lisa Fröbel	Hela Sverige ska leva Dalarna
Reinhold Andefors	Leader Spira Mare
Alexander Zuniga	Argomento
Johanna Lindberg	Luleå tekniska universitet
Sofia Martinell-Funch	Agroforestry Sverige
Jens Berggren	LRF
Hans-Olof Stålgren	Landsbygdsnätverkets kansli

Förhinder:

Annie Svensson	RISE
Helene Oscarsson	Vreta Kluster
Weronica Stålered	Hela Sverige ska leva Kalmar
Maria Falkevik	Länsstyrelsen Värmland

- **Välkommen**

Snabb incheckning

- **Anteckningar från förra mötet**

Inga kommentarer till anteckningarna

- **Intressentmodellen, Reinhold visar**

Modellen ska utgå från landsbygden och sedan tittar man på vilka man behöver ta kontakt med för att förankra, för att få information för att påverka etc.

Man måste vara stark hemma för att bli stark utåt. Jag tycker att vi i första hand ska vända oss till landsbygdens vänner. Sen är det viktigt att komma överens om de viktigaste frågorna utifrån den geografiska placeringen av ”sin” plats, den egna landsbygden. Det är olika förutsättningar om det är Norrlands inland, Gotland, Västkusten, småländska höglandet osv.

Är man överens om de viktigaste frågorna ska man vända sig till de som har inverkan och fattar beslut om dem. Det kan vara regionen eller kommunen eller riksdagspolitiker eller...

Vem ska sen ta kontakten med de viktigaste beslutsfattarna? Är det en aktivitetsgrupp eller kanske ”landsbygdens Greta”, eller en kändis eller de unga under 15 år som vill bli kvar?

Vad är den viktigaste frågan att tackla kopplat till klimatanpassning? Bränslepriset kopplat till påverkan av fossila bränslen på klimatet skulle kunna vara en sådan fråga just nu. Ett exempel är att flera personer har tackat nej till uppdrag i lokala föreningar för att de helt enkelt inte har råd att åka till olika möten.

Johanna: Frågan är om det är klimatanpassning eller något annat.

Alexander: Drivmedelspriset är mer en politisk fråga och inte riktigt en fråga om klimatanpassning. En förändring av transportsystemet så det gynnar fossilfria transporter och ökar servicen är inte klimatanpassning utan en åtgärd för att minska klimatpåverkan.

Johanna: Man skövlar nu landsbygder och dess resurser under namnet grön omställning. Därför är det viktigt att diskutera och föra fram klimatanpassning.

Sofia: På en EU-konferens jag deltog i nyss fick jag intrycket att när det gäller jordbrukets möjligheter att öka kolinlagringen finns det inga motsättningar mellan klimatanpassning, klimatpåverkan och grön omställning. Ställer man om till regenerativt jordbruk blir jordbruket mer resilient och mindre klimatpåverkande.

Jens: Jag drog motsatt slutsats av konferensen som Sofia också var på. Hur man ska mäta kolinlagring

och dess effekter verkar vara jättesvårt. Många letar efter den smarta lösningen som ska lösa klimatfrågan som genom ett trollslag. Vi måste förhålla oss till det praktiska och inte vara helt och hållet ideologiska.

Johanna: Det som skrämmer mig är att biologi och biologer ses som ett särintresse med exempel från länsstyrelsen i Norrbotten där biologerna på naturvårdsenheten kallas just ett särintresse.

Alexander: Vi behöver gå tillbaka till vårt uppdrag för att kunna avgränsa vad vi kan och bör göra. Vi ska öka medlemmarnas förmåga att arbeta med klimatanpassning i landsbygder. Då kan vi identifiera vilka intressenter som påverkas eller påverkar.

Lisa: I relation till bilden över intressentanalysen finns det några viktiga frågor, t.ex. vem är huvudpersonen (personerna) i centrum med fötterna i landsbygden och som funderar på vad klimatanpassning innebär i närmiljön.

Reinhold: Hur kan t.ex. en ensamstående mamma med två barn göra för att klimatanpassa sin vardag, med sin matkonsumtion, med sitt transportbehov etc....

Jens: Vi måste skala bort så mycket som möjligt. Utsläppsminskningar ska vi egentligen inte diskutera här utan hur man hanterar effekterna av klimatförändringen.

Kan vi snäva in det så mycket som att det ska handla om vatten? Hur ska man i landsbygder hantera förändringar i vattentillgång med både torka och överskott av vatten? Ska vi famna allt blir det ohanterligt.

Johanna: Jag håller absolut med. Det ska inte handla endast om att spara vatten utan också att se till att vattnet inte heller blir förorenat.

Jens: Det är både viktigt att spara på vatten som att kunna bli av med överskott av vatten utan att skada nedströms.

Alexander: Det är bra att koncentrera sig på vatten, åtminstone till en början. Då behöver vi också få in viktiga servicefunktioner. Hur kan man uppehålla viktiga samhällsfunktioner vid t.ex. översvämningar, ras etc.

Johanna: På vissa ställen kommer vi ha för lite vatten och på vissa ställen för mycket.

Lisa: Om vi utgår från att det ska handla om vatten, hur kan vi identifiera de viktiga intressenterna.

Alexander: Vi behöver använda en matris över intressenter och identifiera om de påverkas eller ska aktiveras att Databaser för klimatanpassning

<https://www.klimatanpassning.se/klimatanpassa/underlag-for-klimatanpassning/databaser>

Reinhold: Är det en risk att vi fjärrar oss från den enskilda personer som bor på platsen? Den ensamstående mamman t.ex. Vad kan hon påverka när det gäller vatten?

Lisa: I arbetet med vår ekoby i Bysjöstrand diskuterar vi vatten och vattenhantering, cirkulära system, avloppssystem etc. Det är verkligen den enskilda människan eller lilla gemenskapen som kan påverka och påverkas av vattenförhållanden.

- **Sårbarhetsanalyser**

Vi ska publicera ett verktyg för sårbarhetsanalyser på vår publika webbsida. Det är ett Exceldokument som Livsmedelsverket tagit fram där man kan lägga in sina egna uppgifter och värdera olika klimateffekter på ett specifikt område.

Lisa: Vi skulle kunna göra det här var och en för sig eller så arbetar vi gemensamt. Kan vi koma fram till de viktigaste frågeställningarna gemensamt och sedan gå vidare?

Reinhold: Om vi använder vatten som fokustema blir det en bra lärandeprocess. Sen kan vi ta upp andra temafrågor.

Johanna: Det finns värdeord kring vatten på olika sätt, vi kan mena olika saker och se värdet av vatten på olika sätt.

Sofia: Använder vi vatten som fokusområde får vi in så många andra frågor. Det är bra. Men man kanske ska utgå från några fler än sig själv. Identifiera grupper som påverkas.

Reinhold: Att vara stark hemma för att kunna bli starka utåt är viktigt. Då gäller det att ha gott om fakta om vatten och kunskaper om förhållanden hemikring.

Alexander: Bra att välja vatten som fokusområde och sedan göra en matris som skapar en systematik. Vi behöver också under resans gång hämta in kunskaper från viktiga intressentgrupper.

- **Webbsida publik och dold**

adress till publik sida:

<https://www.landsbygdsnatverket.se/vadgorvi/klimatanpassningilandsbygder.4.4389445717d26b3820557993.html>

adress till dold sida:

<https://www.landsbygdsnatverket.se/internadokument/klimatanpassningilandsbygder.4.1ac0088917eb33cd4031d608.html>

- **Klimatfrågor i Leader**

Vid webinariet om klimatfrågor i Leader fanns det ett stort intresse att delta i spridningsseminarier och sprida inbjudningar i sina Leadergrupper.

- **Att göra till nästa möte**

Alla ger förslag på viktiga intressenter och skickar förslagen till Lisa som lägger upp på vår gemensamma dolda webbsida.

Vi ska få till ett möte med arbetsgruppen Miljö och klimat

Vi håller koll på rapporten från Nationella klimatanpassningsrådet

- **Nästa möte**

Nästa möte blir troligtvis i början av mars efter att vi haft det gemensamma mötet med arbetsgruppen Miljö och klimat.

